

STICHTING pvp

patiëntenvertrouwenspersonen
in de ggz

pvp krant

29ste jaargang,
winter 2019/2020

*“Wat mag en kun je zelf nog
vertellen wanneer je te maken
hebt met verplichte zorg?”*

De Wet verplichte ggz

- Het verkennend onderzoek
- Een crisismaatregel, wat gaat er nu gebeuren
- Hoe gaat een zorgmachtiging in zijn werk
- Waar mag je over klagen
- Met ontslag bij een gedwongen opname

Een nieuwe wet die verplichte zorg regelt, wat betekent dat voor jou als cliënt?

Advies en ondersteuning van een patiëntenvertrouwenspersoon, aan wie?

Na jaren van voorbereiding is het dan zo ver. Vanaf 1 januari 2020 wordt verplichte zorg in de ggz geregeld door een nieuwe wet, de Wet verplichte ggz (Wvggz). De wetgever wil met deze wet de behandeling van de cliënt centraal stellen. Er moet betere zorg, zorg op maat, worden geregeld. Met meer mogelijkheden voor hulpverleners om die (verplichte) zorg ook te kunnen verlenen. In de wet is er daarnaast aandacht voor het versterken van de (rechts)positie van de cliënt, onder andere door een nieuwe klachten-procedure.

In deze PVP-krant lees je meer over de veranderingen in de wet en wat je zelf kunt doen wanneer je geconfronteerd wordt met verplichte zorg.

Het is de bedoeling van de Wvggz dat eerst onderzocht wordt of verplichte zorg voorkomen kan worden en of er mogelijkheden zijn voor vrijwillige zorg, bijvoorbeeld via een (F)ACT-team. Daarin hebben onder andere, naast de cliënt, ook de gemeente, de familie en andere naasten een rol. Meer hierover lees je op blz. 4.

Crisismaatregel

Als er wél gekozen wordt voor verplichte zorg, dan moet die zorg in de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk worden gegeven. Wanneer er sprake is van een situatie waarin snel ingegrepen moet worden, dan kan dat via een zogenaamde crisismaatregel. Zie daarvoor blz. 5.

Zorgmachtiging

Wanneer er geen sprake is van een acute situatie, maar wel verplichte zorg nodig is, dan kun je een zorgmachtiging opgelegd krijgen. Als cliënt krijg je meer invloed. Onder andere door de mogelijkheid om een eigen plan van aanpak te maken waarmee verplichte zorg kan worden

voorkomen. Als er toch verplichte zorg via een zorgmachtiging gegeven wordt, kun je als cliënt op een zorgkaart aangeven wat je per se niet en wel wil. Hoe dat in zijn werk gaat lees je op blz. 6 t/m 9.

Ondersteuning door pvp bij dwang en drang

Door de nieuwe mogelijkheden voor cliënten om hun stem meer te laten horen, heeft de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) meer en andere taken gekregen.

Cliënten die met dwang en drang te maken krijgen, kunnen eerder en vaker een beroep doen op de ondersteuning en advies van een pvp. Hoe die ondersteuning eruit ziet en waar je precies over kunt klagen kun je lezen op blz. 10.

Cliënten die met dwang en drang te maken krijgen, kunnen eerder en vaker een beroep doen op de ondersteuning en advies van een pvp

Hoe de uitgangspunten van de Wvggz in de praktijk vorm gaan krijgen, is nu nog niet te zeggen. Wél gaan alle patiëntenvertrouwenspersonen op 1 januari 2020 goed voorbereid op hun nieuwe taken aan de slag. Maak als cliënt gebruik van hun gratis professionele adviezen en bijstand.

Wanneer je naar aanleiding van deze krant vragen hebt, neem dan contact op met de pvp. Hoe je de pvp kunt vinden staat op www.pvp.nl

Ook vind je daar meer over je rechten binnen de verplichte zorg, net als op www.dwangindezorg.nl

Jouw rechten, onze zaak!

Vriendelijke groet,

Nannie Flim

Directeur / bestuurder Stichting PVP

WORDT ER VERPLICHTE ZORG VOOR JE AANGEVRAAGD?

Bel of mail de helpdesk-pvp voor advies en/of bijstand
0900- 444 8888 | helpdesk@pvp.nl

Op www.pvp.nl vind je ook veel antwoorden op je vragen.

De PVP-krant is een uitgave van de Stichting PVP. De Stichting PVP geeft cliënten in de ggz advies, informatie en ondersteuning bij de handhaving van hun rechten. De PVP-krant wil cliënten en geïnteresseerden informeren over het werk van de Stichting PVP, over (juridische) ontwikkelingen op het gebied van patiëntenrechten en belichten hoe patiëntenrechten in de praktijk al dan niet vorm krijgen.
Redactie: Caroliena van den Bos, Jan Willem van Drunick, Heleen van Koeven, Hellen Köhler, Ronald de Koster, André de Mol, Rachel Perquin, Sandra de Rooij, Marieke Rosing, Theo van Veldhuizen. **Verder werkten mee:** Nannie Flim en Ton Peter Widdershoven.

Foto's: via stockbureau's, o.a. Dreamstime. **Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding.** ISSN: 1380 - 1996 **Oplage:** 7000 **Ontwerp:** qiks grafische vormgeving
Druk: MultiCopy Utrecht

Voor informatie over de Stichting PVP: Stichting PVP, Maliebaan 87, 3581 CG Utrecht.
T 030-2718353 **www.pvp.nl**

Bij vragen en klachten over de ggz: Helpdesk PVP, **T** 0900 - 444 88 88

Wat is gevaar volgens de Wvggz?

In de Wvggz wordt 'gevaar' ernstig nadeel genoemd. Het gaat dan onder andere om (een groot) risico op:

- levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van betrokkene of een ander;
- bedreiging van de veiligheid van betrokkene, al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt;
- de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept;
- de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Welke vormen van verplichte zorg zijn er in de Wvggz?

Verplichte zorg kan volgens de Wvggz worden verleend op grond van een zorgmachtiging of crisismaatregel. Soms kan er ook in noodsituaties verplichte zorg gegeven worden. Op blz. 5 en 6 kun je lezen hoe deze maatregelen opgelegd kunnen worden.

Verplichte zorg kan om veel dingen gaan. Enkele voorbeelden zijn:

- Verplicht medische handelingen ondergaan, zoals het toegediend krijgen van medicatie of het verrichten van medische controles.
- Beperking in de bewegingsvrijheid (bijvoorbeeld iemand onder dwang vasthouden of fixeren) of insluiting (bijvoorbeeld iemand afzonderen of separeren).
- Verplichte opname in een ggz-instelling.

bepaalde zaken te doen of te laten, omdat er anders verplichte zorg voor je wordt aangevraagd.

De pvp biedt geen advies en bijstand meer als je op een andere plek, bijvoorbeeld thuis (of in een beschermende woonvorm) vrijwillige zorg ontvangt en er géén sprake is van drang of mogelijke dwang. Dan kun je met je vragen en klachten terecht bij bijvoorbeeld de klachtenfunctionaris van de instelling of de leidinggevende van het team waar je in behandeling bent.

Hoe kan de pvp je ondersteunen als er een crisismaatregel of zorgmachtiging wordt aangevraagd?

De pvp kent je rechten. Wordt er voor jou een crisismaatregel aangevraagd? Dan kan de pvp je uitleggen wat er gaat gebeuren en je eventueel ondersteunen bij het indienen van een klacht over (tijdelijk) verplichte zorg.

Krijg je verplichte zorg op grond van de zorgmachtiging? Dan kan de pvp je adviseren en samen met jou kijken wat je kunt doen, bijvoorbeeld als je het niet eens bent met de (gedwongen) medicatie of met een separatie. De pvp kan je ondersteunen bij het gesprek met de zorgverantwoordelijke over de zorgkaart, of bij het indienen van een klacht bij de klachtencommissie.

Het verkennend onderzoek: de rol van gemeenten bij de voorbereiding van verplichte zorg

Soms maken mensen in jouw omgeving zich ongerust over je. Je burens of je ouders vinden bijvoorbeeld dat je steeds meer terugtrekt en als ze met je praten dan lijkt je in de war. Ze denken dat je psychiatrische zorg nodig hebt. Zij kunnen hierover een melding doen bij de gemeente. De gemeente kan dan (laten) onderzoeken of jij psychiatrische zorg nodig hebt en als je dit niet wilt, of deze zorg onder dwang (verplichte zorg) moet worden verleend. Dat onderzoek heeft een verkennend onderzoek. Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe ze zo'n verkennend onderzoek gaan doen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een handreiking gemaakt, waarin staat hoe gemeenten zo'n verkennend onderzoek kunnen doen. Dit artikel beschrijft hoe dit volgens de VNG kan gaan.

Iedereen kan vanaf 1 januari 2020 een melding doen bij de gemeente waar de persoon, waar zorgen over zijn, woont. Dit kan ook anoniem. Waar en hoe die melding ingediend kan worden, mag elke gemeente zelf bepalen. Dat kan bij een meldpunt Wvggz zijn of bij een Veiligheidshuis van de gemeente. De gemeente vraagt eerst aan de melder waarover hij zich ongerust maakt. Wat is er volgens hem gebeurd? En wanneer? Dreigt er gevaar? Wat wil hij bereiken met de melding en wat is zijn relatie tot de persoon waarover hij meldt? Heeft de melder laten weten dat hij een melding gaat doen? In dit voorbeeld is er een melding gedaan over Piet.

Wat doet de gemeente na een melding?
Op basis van de informatie van de melder maakt de gemeente een inschatting of ze een verkennend onderzoek gaat doen. De gemeente kan voor die inschatting één of meerdere zorgverleners inschakelen. Het kan zijn dat de zorgverlener vindt dat er niets met de melding gedaan hoeft te worden. Piet hoort er dan niets over. De zorgverlener kan ook vinden dat Piet wel zorg moet krijgen, maar dat er niet zo'n gevaar is dat dat onder dwang moet. Hij kan dan vragen of een zorgverlener contact met Piet opneemt. Dat kan iemand zijn van bemoeizorg, van de ggz, maar bijvoorbeeld ook een schuldhulpverlener.

De gemeente zal, volgens de Handreiking van de VNG, alleen een verkennend onderzoek doen als de zorgverlener vermoedt dat Piet een psychiatrische aandoening heeft en als er daardoor sprake is van gevaar voor Piet zelf of voor anderen. Daarnaast moet de zorgverlener van mening zijn dat door het geven van verplichte zorg het gevaar gestopt kan worden.

Wanneer mag verplichte zorg?
Uit het onderzoek moet blijken of Piet volgens de onderzoeker verplichte psychiatrische zorg nodig heeft. Verplichte zorg mag niet zomaar. Het mag alleen als iemand een gevaar vormt voor zichzelf of voor anderen (zie kader op blz. 3) en vrijwillige zorg niet mogelijk is. Dat gevaar moet te maken hebben met een psychische aandoening.

Wie doet het onderzoek?
De gemeente kan zelf bepalen wie het verkennend onderzoek gaat doen. Het moet wel gedaan worden door een professional die verstand heeft van psychiatrische zorg, bijvoorbeeld een psychiater of een sociaalpsychiatrisch verpleegkundige.

Hoe gaat zo'n onderzoek?
De onderzoeker zal namens de gemeente aan Piet vragen stellen over wat er aan de hand is. Piet is niet verplicht om antwoord te geven. De onderzoeker zal onder andere aan Piet vragen of

- hij zelf vindt dat hij psychiatrische zorg nodig heeft; en
- of hij denkt dat hij zelf of iemand anders gevaar loopt.

Wanneer Piet wél vindt dat er gevaar is, kan hij aangeven wat er volgens hem nodig is om dat te stoppen, bijvoorbeeld hulp van mensen uit zijn omgeving. Als de onderzoeker vindt dat er gevaar is voor de veiligheid van Piet of de veiligheid van anderen, kan hij ook de wijkagent, het Veiligheidshuis en/of het wijkteam om informatie vragen. De onderzoeker kan ook informatie vragen aan mensen uit de omgeving (buren, familie etc.) van Piet. Dat laatste mag volgens de Handreiking van de VNG alleen als Piet daar schriftelijk toestemming voor geeft.

Wat kan de gemeente beslissen?
De gemeente kan beslissen dat er geen zorg nodig is of, als Piet zelf zorg wil, regelen dat er contact wordt gelegd met een zorgverlener. Vindt de gemeente dat Piet verplichte zorg nodig heeft, dan zal ze de officier van justitie vragen om bij de rechter een zorgmachtiging aan te vragen. Meer hierover lees je op blz. 6 t/m 9. De gemeente moet dit binnen twee weken na de melding doen.

Wie krijgt informatie over het onderzoek?
De gemeente is niet verplicht om Piet te informeren over de uitkomst van het onderzoek. Wordt er een zorgmachtiging voor Piet aangevraagd, dan zal de officier van justitie Piet daarover informeren. Sommige melders (de vertegenwoordiger van Piet, zijn echtgenoot, een ouder of iemand die Piet verzorgt) krijgen van de gemeente alleen te horen of er wel of geen zorgmachtiging wordt aangevraagd. Ze krijgen geen medische informatie. Andere melders krijgen geen informatie over de uitkomst. Beslist de gemeente om geen aanvraag voor een zorgmachtiging in te dienen, maar vindt één van de melders uit de naaste kring van Piet dat dat toch moet? Dan moet de gemeente toch een zorgmachtiging aanvragen.

Hoe kan de pvp je ondersteuning bieden?
Je kunt, als je te maken krijgt met een verkennend onderzoek, natuurlijk de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) bellen via de Helpdesk: 0900-444 8888. Wij kunnen je dan vertellen waar het verkennend onderzoek aan moet voldoen.

Wat mag en kun je zelf doen als je te maken krijgt met een verkennend onderzoek?

- Je kunt zelf vragen stellen, bijvoorbeeld over welk gevaar je volgens de melder veroorzaakt.
- Je kunt uitleggen waarom er volgens jou geen gevaar is.
- Je kunt uitleggen waarom je vindt dat je juist wel of juist geen zorg nodig hebt.

Caroliëna van den Bos en Jan Willem van Drunick

De crisismaatregel. Wat gaat er nu gebeuren en hoe kan de PVP je advies en bijstand geven?

Bij een crisismaatregel kun je direct gedwongen worden om zorg te ondergaan. Met een crisismaatregel kun je bijvoorbeeld tegen je zin worden opgenomen in een ggz-instelling. Het kan ook zijn dat je medicatie moet nemen, ook als je dat niet wilt. De burgemeester beslist of je een crisismaatregel krijgt. Voordat de burgemeester een crisismaatregel mag opleggen, moet er sprake zijn van een situatie waarin snel ingegrepen moet worden. Heb je dan zelf nog iets in te brengen?

Een crisismaatregel opleggen aan iemand die in een psychische crisis verkeert, dat mag niet zomaar. Als iemand een melding doet van een crisissituatie, dan moet de burgemeester uitzoeken wat er aan de hand is. Hij kan bij de officier van justitie navragen of je al eerder gedwongen zorg hebt gekregen. Ook moet een onafhankelijk psychiater, die niet recent bij jouw behandeling betrokken is geweest, je onderzocht hebben. Verder wordt nagegaan of je ooit in aanraking bent geweest met de politie vanwege bijvoorbeeld extreme overlast.

Voorwaarden voor een crisismaatregel
Aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan om een crisismaatregel op te mogen leggen:

- Er moet volgens de burgemeester sprake zijn van een onmiddellijk dreigend ernstig nadeel. Dat betekent dat je door je gedrag een gevaar (zie kader op blz. 3) voor jezelf of voor anderen vormt.
- Er moet een serieus vermoeden bestaan dat je je gevaarlijk gedraagt door een psychische stoornis.
- Een psychiater moet je onderzocht hebben en oordelen dat daar sprake van is en alleen een crisismaatregel het gevaar voor jezelf of anderen kan wegnemen.
- De crisissituatie moet zo ernstig zijn dat er snel moet worden gehandeld.
- Je verzet je tegen een opname of behandeling.

Heb ik het recht om mijn eigen mening te geven?
Je kunt op verschillende momenten in de procedure vertellen wat je van de situatie vindt. Bijvoorbeeld als de psychiater je onderzoekt. Of als de burgemeester (of zijn plaatsvervanger) je hoort. Als de burgemeester de crisismaatregel heeft afgegeven, zorgt hij er ook voor dat je binnen 24 uur een advocaat krijgt. Met hem kun je ook in gesprek. Je kunt ook aan degene die verantwoordelijk is voor je behandeling vertellen wat je wel en niet wilt. Je kunt contact opnemen met een patiëntenvertrouwenspersoon (pvp). De pvp kan ook contact met jou opnemen, als je de geneesheer-directeur toestemming hebt gegeven voor het doorgeven van jouw contactgegevens. De pvp kent je rechten.

Krijg je verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, dan kan de pvp je ondersteunen. Bijvoorbeeld bij klachten over gedwongen medicatie of als je opgesloten wordt en je wilt weten wat je daartegen kunt doen.

Mogen zorgverleners al verplichte zorg geven voordat de burgemeester een besluit heeft genomen?
In de tijd dat de burgemeester moet besluiten of je een crisismaatregel krijgt, mag er al verplichte zorg aan je worden gegeven. Bijvoorbeeld medicatie om rustig te worden. Of je mag naar een plek worden gebracht, waar je moet blijven totdat de burgemeester een beslissing heeft genomen. Dat mag alleen wanneer de zorgverleners vinden dat het gevaar direct moet worden gestopt. Deze zorg mag maximaal 18 uur duren. Wanneer je denkt dat de zorgverleners deze zorg onterecht aan je hebben gegeven, kun je daar een klacht over indienen. De pvp kan je daarbij ondersteunen.

Wat gebeurt er nadat ik een crisismaatregel heb gekregen?
Wanneer de burgemeester een crisismaatregel geeft, krijg je behandeling door een ggz-instelling. In de crisismaatregel schrijft de burgemeester welke zorg je onder dwang mag krijgen. Bijvoorbeeld dat je gedwongen opgenomen mag worden. Of dat je verplichte medicatie mag krijgen of gesepareerd mag worden. Deze verplichte zorg kan in de ggz-instelling gegeven worden, maar ook thuis. Als het goed is houdt de burgemeester zo veel mogelijk rekening met jouw voorkeuren. De burgemeester schrijft ook in de crisismaatregel welke ggz-aanbieder jou die zorg mag geven en wie verantwoordelijk wordt voor je behandeling (zorgverantwoordelijke). De zorgverantwoordelijke beslist uiteindelijk welke verplichte zorg je krijgt. Je kunt ook in beroep gaan tegen de crisismaatregel. Dat kun je doen met behulp van een advocaat. Heb je geen advocaat? Dan krijg je een advocaat toegewezen.

Wat gebeurt er als de crisismaatregel is afgelopen?
Een crisismaatregel mag maximaal drie dagen duren. Wanneer deze drie dagen voorbij zijn, betekent dat niet dat de verplichte zorg ophoudt. Er kan een verlenging worden aangevraagd of er kan een zorgmachtiging worden voorbereid. Daarmee kan de verplichte zorg voor langere tijd aan je worden opgelegd. De rechter beslist over een verlenging van de crisismaatregel of over een zorgmachtiging. Je advocaat kan je meer vertellen over deze procedure en je daarbij ondersteunen.

Ronald de Koster

Een zorgmachtiging, hoe gaat dat in zijn werk?

Een zorgmachtiging is een beslissing van de rechter waarin staat welke verplichte zorg gegeven mag worden. Je mag dan bijvoorbeeld gedwongen behandeld worden of onder dwang opgenomen worden. Hieronder staan de stappen die genomen worden.

Je kunt zien wat er gebeurt en wie daarbij betrokken is. Daarnaast lees je wat je zelf kunt doen en waar je invloed kunt uitoefenen. Bijvoorbeeld door het opstellen van een plan van aanpak om verplichte zorg te voorkomen of een zorgkaart waarin je je wensen en voorkeuren kunt laten opnemen. De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) kan je daarbij verder adviseren of ondersteunen.

STAPPEN ZORGMACHTIGING	DOOR WIE?	WAT KUN JE ZELF DOEN?	STAPPEN ZORGMACHTIGING	DOOR WIE?	WAT KUN JE ZELF DOEN?
1 Er wordt een verzoek ingediend voor het voorbereiden van een zorgmachtiging bij de officier van justitie.	Gemeente Geneesheer-directeur Zorgverlener Politie Officier van justitie kan ook zonder verzoek procedure starten		5 Beoordeling verzoek plan van aanpak Vindt de geneesheer-directeur het goed dat je een plan van aanpak maakt? Dan krijg je twee weken de tijd om het te schrijven. De voorbereiding van de zorgmachtiging wordt dan tijdelijk stopgezet. Vindt de geneesheer-directeur dat je te weinig opschiet met het plan van aanpak? Of vindt hij dat er toch nog gevaar is waardoor er snel een zorgmachtiging moet komen? Dan kan hij verder gaan met het voorbereiden van de zorgmachtiging. Je kunt later aan de rechter vragen of je alsnog een plan van aanpak mag maken.	Geneesheer-directeur Na overleg met officier van justitie	Er is een handreiking beschikbaar, die beschrijft welke stappen je kunt ondernemen om te komen tot een plan van aanpak. Deze handreiking is te downloaden via: www.dwangindezorg.nl Hierin staat op welke wijze verplichte zorg voorkomen kan worden. Mag je geen plan van aanpak maken, dan krijg je een brief van de geneesheer-directeur. In deze brief staat waarom je dit niet mag. Je kunt je advocaat of de pvp om advies vragen over wat je dan kunt doen.
2 Vorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging - Vindt de officier van justitie een zorgmachtiging niet nodig, dan stopt de procedure. - Vindt de officier van justitie een zorgmachtiging nodig, dan wijst hij een geneesheer-directeur aan. - Hij informeert de geneesheer-directeur of je al eerder verplichte zorg of een Bopz-machtiging hebt gehad en of je in aanraking bent geweest met politie/justitie.	Officier van justitie	Je kunt alvast contact met je advocaat opnemen. Heb je geen advocaat, dan krijg je er een toegewezen.	6 Beoordeling plan van aanpak De geneesheer-directeur beoordeelt het plan van aanpak. Vindt de geneesheer-directeur dat er door het plan van aanpak geen zorgmachtiging meer nodig is? Dan zal hij de voorbereiding van de zorgmachtiging stoppen. Er komt dan geen zorgmachtiging. Anders gaat de voorbereiding verder. De geneesheer-directeur vraagt een psychiater een medische verklaring op te stellen.		
3 Informatie - Je krijgt te horen dat er een zorgmachtiging wordt voorbereid. Je krijgt schriftelijke informatie over de mogelijkheid van advies en bijstand door een pvp. - De geneesheer-directeur wijst een zorgverantwoordelijke aan. - Je krijgt te horen dat je je kunt laten ondersteunen door een familielid/naaste bij het opstellen van een zelfbindingsverklaring, een plan van aanpak, de zorgkaart en het zorgplan.	Geneesheer-directeur	De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) kan je ondersteunen en advies geven. Hij kent je rechten. En komt voor je op. Je kunt zelf contact opnemen met een pvp via de pvp-helpdesk: 0900 444 8888 of helpdesk@pvp.nl Je kunt ook de geneesheer-directeur vragen of hij je telefoonnummer/email door geeft aan de Stichting PVP. Een pvp neemt dan contact met je op.	7 Opstellen medische verklaring De geneesheer-directeur vraagt een psychiater om een medische verklaring op te stellen. Hierin schrijft hij hoe het nu met je gaat. Er staat in elk geval in: - De ziekteverschijnselen die je volgens de psychiater hebt en een (voorlopige) diagnose van de psychische aandoening; - Welk gevaar je volgens hem veroorzaakt voor jezelf of anderen en of dit komt door een psychische aandoening; - Welke zorg hij nodig vindt om het gevaar te stoppen. De psychiater geeft altijd een medische verklaring af, ook als hij vindt dat er geen zorgmachtiging nodig is.	Onafhankelijke psychiater Dat is een psychiater die jou de afgelopen twaalf maanden niet behandeld heeft.	Je kunt aan de psychiater vertellen wat je van de situatie vindt. Je kunt bijvoorbeeld uitleggen waarom je vindt dat een zorgmachtiging niet nodig is. Je kunt aangeven of je vindt dat er sprake is van gevaar, of waarom je vindt dat er juist geen gevaar is. Je kunt ook vertellen of je zorg wilt. Misschien wil je een bepaalde behandeling juist wel. Je kunt ook aangeven of je bepaalde zorg juist niet wilt krijgen en waarom je dat niet wilt. Je kunt ook met je advocaat bespreken wat je aan de psychiater kunt vertellen.
4 Verzoek opstellen plan van aanpak In een plan van aanpak kun je schrijven hoe volgens jou verplichte zorg voorkomen kan worden. Misschien is een zorgmachtiging dan niet nodig.	Jij, samen met vertegenwoordiger/ familie/ naasten	Je kunt de geneesheer-directeur een brief/mail schrijven waarin je vraagt of je een plan van aanpak mag maken. Je moet dit binnen drie dagen nadat de geneesheer-directeur je heeft geïnformeerd doen. In de wet staat dat je het plan van aanpak met je naasten of familie moet opstellen. Je kunt natuurlijk ook anderen (zoals je behandelaar, de huisarts, advocaat etc.) vragen of ze ook nog adviezen hebben.			

STAPPEN ZORGMACHTIGING	DOOR WIE?	WAT KUN JE ZELF DOEN?	STAPPEN ZORGMACHTIGING	DOOR WIE?	WAT KUN JE ZELF DOEN?
8 Beoordeling medische verklaring De officier van justitie bekijkt de medische verklaring en stelt zichzelf de volgende vragen: • Is er sprake van een psychische aandoening? • Is er sprake van gevaar voor jezelf of anderen? Komt dit gevaar door de psychische ziekte? • Is verplichte zorg nodig om het gevaar te stoppen? Kan hij niet alle vragen met 'Ja' beantwoorden, dan zal de officier van justitie de voorbereiding van de zorgmachtiging stoppen. Kan hij alle vragen met 'Ja' beantwoorden, dan zal de officier een aanvraag voor een zorgmachtiging bij de rechter voorbereiden. Je krijgt hierover een brief.	Officier van justitie		12 Moet er een verzoek voor een zorgmachtiging worden ingediend bij de rechter? De officier van justitie heeft de stukken ontvangen van de geneesheer-directeur en zal zelf beslissen of hij wel of niet een zorgmachtiging aan de rechter zal vragen. Vraagt hij wel een zorgmachtiging aan, dan krijg je daarover een brief. Vraagt hij deze niet aan, dan krijg je geen zorgmachtiging opgelegd door de rechter.	Officier van justitie	De beoordeling of er een aanvraag voor een zorgmachtiging moet worden ingediend bij de rechter, doet de officier van justitie zelf. Daar kun je geen invloed meer op uitoefenen. Krijg je een brief waarin staat dat de officier van justitie de stukken doorstuurt naar de rechter, dan kun je met je advocaat bespreken hoe je je het beste op de zitting bij de rechter kunt voorbereiden.
9 Opstellen zorgkaart Samen met de zorgverantwoordelijke kun je een zorgkaart maken. In de zorgkaart staat welke zorg je wel en niet wilt krijgen. Je bent niet verplicht om een zorgkaart te maken. Je kunt je bij het maken van de zorgkaart laten bijstaan door een familielid, naaste of de pvp. Heb je een vertegenwoordiger, dan kan de zorgverantwoordelijke hem bij het opstellen van de zorgkaart betrekken. De zorgverantwoordelijke zorgt ervoor dat de ingevulde zorgkaart terecht komt bij de geneesheer-directeur.	Jij, samen met de zorgverantwoordelijke en eventueel de pvp	In de zorgkaart staan jouw wensen en voorkeuren met betrekking tot de zorg. Denk daarbij bijvoorbeeld aan: welke medicijnen je wel en niet wilt hebben, hoe je wilt dat de medicatie wordt toegediend (tabletten, injectie, etc.), welke dingen men kan doen die helpen om je beter te voelen, en van welke dingen je je juist slechter gaat voelen. Je kunt op de zorgkaart aangeven welke behandeling je zou willen krijgen, en welke absoluut niet; aan welke behandeling je mee zou willen werken, en aan welke absoluut niet. Als je dit eerder hebt laten opschrijven, bijvoorbeeld in een zelfbindingsverklaring of een crisiskaart, dan wordt dit bij de zorgkaart gevoegd.	13 Indienen verzoekschrift bij rechter De officier van justitie maakt samen met de geneesheer-directeur een brief voor de rechter. Daarin schrijft de officier van justitie onder andere waarom hij vindt dat verplichte zorg (en de zorgmachtiging) nodig is en waarom het volgens hem niet anders kan. De geneesheer-directeur geeft onder andere aan welke verplichte zorg nodig is en hoe lang deze zorg nodig is. Hij geeft ook aan welke zorgaanbieder deze zorg kan geven. Bij de brief worden alle eerder verzamelde documenten toegevoegd (o.a. medische verklaring, zorgkaart, zorgplan, eerdere machtigingen etc.).	Officier van justitie, samen met geneesheer-directeur	
10 Opstellen zorgplan De zorgverantwoordelijke maakt in overleg met jou en je vertegenwoordiger (als je die hebt) een zorgplan. De pvp, een naaste of een familielid kunnen je daarbij ondersteunen. De zorgverantwoordelijke schrijft in het zorgplan onder andere welke diagnose je hebt, en welke verplichte zorg hij nodig vindt om het gevaar te stoppen. Hij schrijft er ook in hoe hij rekening houdt met jouw wensen zoals die in de zorgkaart staan, of waarom hij daarvan afwijkt. Er staat ook in welke zorgaanbieder de verplichte zorg kan geven. De zorgverantwoordelijke kan met verschillende personen praten, voordat hij het zorgplan maakt. Bijvoorbeeld met jouw familie, naasten en zorgverleners die voor je zorgen, de huisarts, deskundigen en de gemeente. Met de gemeente kan hij bekijken of je identiteitspapieren, een woning, een uitkering/ander inkomen of schuldsanering (nodig) hebt.	Zorgverantwoordelijke, in overleg met jou en vertegenwoordiger		14 Hoorzitting Je krijgt een uitnodiging om samen met je advocaat jouw kant van het verhaal te vertellen bij de rechter. Ook andere personen kunnen worden gehoord, zoals de geneesheer-directeur, de psychiater die de medische verklaring opstelde, de officier van justitie, of deskundigen. Je kunt zelf ook aan de rechter vragen of hij bepaalde getuigen of deskundigen wil horen. De hoorzitting kan in een accommodatie of op een andere plek waar je woont of verblijft plaatsvinden.	Rechter	Je kunt met jouw advocaat bespreken hoe je je kunt voorbereiden op de hoorzitting. Je kunt alvast bedenken waarom je vindt dat je geen verplichte zorg nodig hebt, zodat je een antwoord weet als de rechter je ernaar vraagt. Je kunt ook de rechter vragen of je toch nog een plan van aanpak mag opstellen, als je dat eerder nog niet hebt mogen of kunnen doen.
11 Beoordeling zorgplan De geneesheer-directeur verzamelt alle documenten (o.a. zorgplan, zorgkaart en medische verklaring). Hij geeft deze stukken door aan de officier van justitie. Daarbij geeft hij ook aan of hij verplichte zorg wel of niet nodig vindt en/of de verplichte zorg voldoet aan de wet. Hij moet daarbij onder andere aangeven of er voldoende rekening is gehouden met jouw wensen en of je familie/ naasten er zo veel mogelijk bij betrokken zijn.	Geneesheer-directeur	De beoordeling van het zorgplan doet de geneesheer-directeur zelf. Daar kun je geen invloed meer op uitoefenen.	15 Uitspraak Op basis van hoorzitting en de schriftelijke stukken beslist de rechter of een zorgmachtiging nodig is. De rechter beslist uiterlijk drie weken nadat de officier van justitie het verzoekschrift heeft ingediend of je wel of geen zorgmachtiging krijgt. De griffier stuurt je een afschrift van de uitspraak. Krijg je een zorgmachtiging, dan staat daarin wanneer welke verplichte zorg aan jou gegeven mag worden.	Rechter	
			De zorgmachtiging is afgegeven, en nu? In de zorgmachtiging staat welke verplichte zorg aan jou mag worden opgelegd. Er staat ook in welke zorgaanbieder jou verplichte zorg mag geven. De zorgverantwoordelijke beslist of je deze (verplichte) zorg ook krijgt. In de zorgmachtiging staat bijvoorbeeld dat als je psychotisch wordt en gevaar veroorzaakt voor je burens, dat je dan tegen je zin mag worden opgenomen en onder dwang medicatie toegediend mag krijgen. De zorgverantwoordelijke kan dan als je dan daadwerkelijk psychotisch	bent en gevaar veroorzaakt voor je burens, overgaan tot opname en het toedienen van medicatie. Je kunt daarvoor door zorgverleners (eventueel met hulp van de politie) worden opgehaald. De zorgverantwoordelijke overlegt met jou, voordat hij jou de verplichte zorg wil geven. Hij kan dan bekijken of er misschien nog een manier is om de verplichte zorg te voorkomen. Beslist de zorgverantwoordelijke dat je verplichte zorg moet krijgen, dan krijg je daarover een brief. Daarin staat ook dat je contact op kunt nemen met de pvp.	

Een nieuwe wet: ook een nieuwe klachtencommissie?

Beëindigen verplichte zorg: met ontslag bij een gedwongen opname

Zorgt de nieuwe wet nu ook voor een nieuwe klachtenprocedure? Waarover kun je vanaf 1 januari 2020 eigenlijk allemaal klagen? Een aantal dingen zijn belangrijk om te weten. Met een groot aantal klachten (zie kader) kun je terecht bij een onafhankelijke klachtencommissie. Die commissie kan ook een schadevergoeding toekennen.

Ik stel jullie voor aan Ciska. Een jonge vrouw die kampt met een drugsverslaving. Ze is gedwongen opgenomen met een zorgmachtiging. Zelf zegt ze dat ze al een hele tijd clean is. Op basis van door medecliënten verspreide geruchten dat er bij Ciska drugs te bestellen zouden zijn, besluit de zorgverantwoordelijke (de psychiater) de kamer van Ciska op de afdeling te laten doorzoeken. Hierbij worden geen drugs aangetroffen. Wel mist Ciska na de doorzoeking haar pas aangeschafte iPad. Ciska wil hierover een klacht indienen. Ze vindt dat ze ten onrechte is neergezet als een drugsdealer. Ook is de iPad volgens haar gestolen door de medewerkers. Daarnaast vindt ze dat ze haar kamer helemaal niet hadden mogen doorzoeken. Ciska ziet de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) op de afdeling lopen en maakt een afspraak. Samen besluiten ze om haar klacht voor te leggen aan de klachtencommissie.

Samen met de pvp kijkt Ciska naar de mogelijkheden tot een schadevergoeding

Klachtenprocedure

In de Wet verplichte ggz staat een bijzondere klachtenprocedure. Je kunt een klacht voorleggen aan de klachtencommissie en daarna ook aan de rechter. De klachtencommissie bestaat uit minstens drie leden, waaronder in ieder geval een jurist en een psychiater. De leden van de klachtencommissie mogen niet werken voor de zorgaanbieder waar de klacht over gaat. Als je het niet eens bent met een beslissing van de commissie, kun je je klacht voorleggen aan de rechtbank. De rechter kijkt dan opnieuw naar je klacht. De zorgaanbieder kan ook naar de rechtbank, als ze het niet eens is met het oordeel van de klachtencommissie.

Schadevergoeding

Ciska besluit om haar klachten in te dienen bij de klachtencommissie. De pvp helpt haar met het opstellen van de klachtbrief. Een klacht moet altijd schriftelijk worden ingediend. Ook vertelt de pvp dat ze in de klachtbrief moet uitleggen waar de klacht over gaat. Als laatste kijkt Ciska samen met

de pvp naar de mogelijkheden voor een schadevergoeding. Ciska geeft aan dat ze vooral een schadevergoeding wil omdat haar kamer onterecht is doorzocht. Ze wordt nu gezien als een drugsdealer, terwijl ze juist zo haar best doet om van de drugs af te blijven (imagoverlies). Ze wil ook een schadevergoeding voor haar vermiste iPad.

Zitting

De klachtencommissie ontvangt de klacht van Ciska en stuurt haar daarover een schriftelijke bevestiging en een uitnodiging voor de zitting. Ciska vraagt de pvp of deze met haar meegaat naar de zitting. Samen met de pvp gaat Ciska naar de zitting. De klachtencommissie laat Ciska en de pvp vertellen wat er is gebeurd. Ook mag de psychiater uitleggen waarom hij het doorzoeken van de kamer nodig vond. Ciska en de pvp mogen ook nog reageren op wat de psychiater zegt. De pvp geeft nog een juridische toelichting. Hierna gaat de klachtencommissie in beraad. Binnen vier weken zal Ciska horen wat de klachtencommissie beslist.

Uitspraak

De klachtencommissie is van oordeel dat de kamer van Ciska niet doorzocht had mogen worden. Ze geeft Ciska gelijk. De zorgverantwoordelijke ver-

telde namelijk bij de zitting dat er sprake was van een misverstand bij de verpleging. Medepatiënten hadden verteld dat ene Celia drugs verkocht en hadden de naam Ciska helemaal niet genoemd. Er was dus helemaal geen reden om de kamer van Ciska te doorzoeken. De klachtencommissie kent Ciska een schadevergoeding toe, omdat anderen nu kunnen denken dat ze een drugsdealer is. Voor het verlies van de iPad kent de klachtencommissie geen schadevergoeding toe, omdat tijdens de zitting bleek dat Ciska niet goed kon aantonen dat de iPad in haar kamer lag toen haar kamer doorzocht werd.

Rechtbank

De pvp bespreekt de uitspraak en de mogelijkheid voor Ciska om de tweede fase van de klachtenprocedure in te gaan. Ciska ziet af van een procedure bij de rechtbank. Ze is blij met de schadevergoeding en mag binnenkort naar huis. Ook de zorgaanbieder mag naar de rechtbank gaan om de beslissing te toetsen, maar ook zij ziet af van een verdere procedure.

WAAR MAG JE OVER KLAGEN?

In de Wet verplichte ggz staan onderwerpen waarover je kunt klagen bij de klachtencommissie (en bij de rechtbank). Je kunt bijvoorbeeld klagen over:

- Het vaststellen van wilsbekwaamheid.
- Het opstellen van een zelfbindingsverklaring.
- Verplichte zorg die is gegeven voordat er een crisismaatregel is (bijvoorbeeld toedienen van medicatie).
- De regels van dossiervoering.
- De uitvoering van een zorgmachtiging of crisismaatregel (bijvoorbeeld over de verplichte zorg die je krijgt op grond van de crisismaatregel of zorgmachtiging).
- Als je verplichte zorg krijgt die niet in de zorgmachtiging of crisismaatregel staat.

- Een veiligheidsonderzoek (bijvoorbeeld het doorzoeken van je kamer, postcontrole etc.).
- De huisregels.
- De overdracht van verplichte zorg (bijvoorbeeld de overplaatsing naar een andere instelling wordt afgewezen).
- Een tijdelijke onderbreking van de verplichte zorg (bijvoorbeeld dat je niet met verlof mag).
- De voorwaardelijke beëindiging van verplichte zorg (bijvoorbeeld over de voorwaarden die de zorgverantwoordelijke stelt aan ontslag).
- De evaluatie van de uitvoering van de crisismaatregel, zorgmachtiging of het zorgplan.
- Een doorbreking van de geheimhoudingsplicht die de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur, de zorgverantwoordelijke en hun medewerkers op grond van de Wvvgz hebben.

Wat doe je als de verplichte zorg een opname is en je met ontslag wilt? Kun je dan iets regelen? Welke mensen hebben daar iets over te zeggen? En wat is de rol van de gemeente? Hierna lees je meer informatie over ontslag op eigen verzoek bij een gedwongen opname. Wanneer mag je met ontslag?

De geneesheer-directeur moet de verplichte zorg stoppen als hij vindt dat er geen sprake meer is van gevaar (zie kader op blz. 3). Of als hij vindt dat je geen psychiatrische aandoening meer hebt. Hij kan ook beslissen om de verplichte zorg te beëindigen als hij vindt dat er andere, minder ingrijpende manieren zijn om het gevaar te stoppen. Bijvoorbeeld omdat je je medicatie vrijwillig neemt en wekelijks op gesprek gaat bij je behandelaar. Soms moet de geneesheer-directeur, voordat hij het besluit neemt om de verplichte zorg te beëindigen, overleggen met een onafhankelijke psychiater, de officier van justitie en met de gemeente. Dit moet hij doen als je gedwongen was opgenomen omdat je een gevaar voor een ander veroorzaakte.

Je bent gedwongen opgenomen en wilt met ontslag

Stel, je bent gedwongen opgenomen en vindt dat je met ontslag kunt.

Wat kun je dan doen?

- Je kunt daarover overleggen met je behandelaar. De pvp kan je daarbij ondersteunen.
- Je kunt ook een brief schrijven aan de geneesheer-directeur waarin je schrijft dat je geen gedwongen zorg meer wilt. Leg dan uit waarom jij vindt dat dit niet meer nodig is. Vertel bijvoorbeeld waarom jij vindt dat er geen gevaar meer is. Je kunt in de brief ook schrijven dat je je bijvoorbeeld aan bepaalde voorwaarden wilt houden, zoals het vrijwillig nemen van medicatie of gesprekken met je behandelaar. Ook hierbij kan de pvp je advies en bijstand geven.
- In de wet staat dat ook je advocaat, je vertegenwoordiger en je behandelaar deze vraag om ontslag schriftelijk kunnen indienen bij de geneesheer-directeur.

Binnen 14 dagen krijg je een reactie van de geneesheer-directeur

Als jij een verzoek voor het stoppen van gedwongen zorg indient, neemt de geneesheer-directeur daar binnen 14 dagen een besluit over. De geneesheer-directeur kan aan het besluit over je ontslag voorwaarden of beperkingen verbinden.

Er kunnen voorwaarden aan je ontslag zijn. Je mag dan onder bepaalde voorwaarden naar huis. Zo'n voorwaarde kan bijvoorbeeld zijn dat je elke week een gesprek hebt met je behandelaar. Als je je niet houdt aan de voorwaarden, dan kan de geneesheer-directeur het voorwaardelijk ontslag intrekken. Je kunt over deze beslissing klagen bij de klachtencommissie. Je kunt ook bij de klachtencommissie klagen als je het niet eens bent met de voorwaarden die de geneesheer-directeur stelt aan het ontslag. De pvp kan je daarbij ondersteunen.

De gemeente kan ingeschakeld worden bij je ontslag

Als je van de geneesheer-directeur met ontslag mag, dan moet hij verschillende mensen informeren. De geneesheer-directeur informeert de gemeente (bij het stopzetten van de crisismaatregel) en de officier van justitie over je ontslag. Daarnaast kan de geneesheer-directeur de voor jouw zorg belangrijke naasten informeren.

Ook kan de geneesheer-directeur contact opnemen met de gemeente waar je naartoe gaat na je ontslag. De geneesheer-directeur kan met de gemeente overleggen over zaken die belangrijk zijn voor je terugkeer naar huis. Het kan dan bijvoorbeeld gaan over werk, dagbesteding, huisvesting en inkomen. Het doel is dat je op een goede manier aan het maatschappelijk leven kunt deelnemen. De wet regelt niet precies wat de gemeente allemaal verplicht is om (meteen) te regelen.

Wat als je geen ontslag krijgt van de geneesheer-directeur en je het daar niet mee eens bent?

Wanneer de geneesheer-directeur vindt dat je (nog) niet met ontslag kunt of wanneer deze niet op tijd (binnen 14 dagen) reageert, kun je de rechter vragen om een oordeel. Je moet daarvoor een brief sturen aan de officier van justitie met je verzoek om ontslag. Je advocaat kan je hier meer over vertellen en kan je ondersteunen bij het opstellen van zo'n verzoek.

Mag je wel met ontslag, maar ben je het niet eens met de voorwaarden die de officier van justitie stelt? Dan kun je daarover een klacht indienen bij de klachtencommissie. De pvp kan je daarbij ondersteunen.

Officier van justitie

De officier van justitie stuurt jouw verzoek voor ontslag naar de rechter. De officier van justitie hoeft dat niet te doen als je al eerder een verzoek hebt gedaan en hij vindt dat er, vergeleken met het vorige verzoek, niet veel aan je situatie veranderd is. De officier van justitie zal het onder andere aan jou en je advocaat laten weten als hij het verzoek niet doorstuurt.

Bij jouw verzoek voor ontslag moet een medische verklaring komen van een psychiater. In deze verklaring staat of de gedwongen zorg gestopt kan worden, of dat dat misschien wel kan, maar alleen onder bepaalde voorwaarden. De geneesheer-directeur moet ervoor zorgen dat zo'n verklaring bij de officier van justitie komt.

Rechter

De rechter doet zo snel mogelijk uitspraak op je ontslagverzoek. Wanneer de rechter besluit dat je geen ontslag krijgt is er geen hoger beroep mogelijk. De griffier stuurt de uitspraak van de rechter naar jou en je advocaat. Maar ook verschillende andere mensen en organisaties, zoals je huisarts, de inspectie, je partner en de zorgaanbieder krijgen een kopie.

Tot slot: recht op nazorg

Je hebt recht op nazorg. Het gaat hierbij om nazorg op een aantal gebieden, namelijk financiële middelen (geld), onderdak, behandeling en begeleiding. Met je behandelaar kun je bijvoorbeeld bespreken waar je kunt wonen na je ontslag, hoe je aan geld komt en welke psychische zorg je nog kunt krijgen.

Hoeveel inspanning tot nazorg een zorgaanbieder moet bieden verschilt per situatie. Dat hangt onder andere af van hoe lang je was opgenomen en de termijn waarbinnen je met ontslag moet. De zorgaanbieder moet je in ieder geval wijzen op de mogelijkheden voor nazorg, onderdak en financiën.

Heleen van Koeven en Jan Willem Drunick

“Ik heb ooit in een supermarkt een bejaarde over een aantal kerststukjes heen gegooid”. Nick neemt een slok koffie en vervolgt: “Weet je wat het is, de wereld is voor mij niet logisch. Kletsende mensen die de winkelgang lang blokkeren. Dat geeft mij stress. Ik kan het haast niet uitleggen. Het is alsof ze mij een klap hebben gegeven, zo hard komt het binnen.

Ik moet dan netjes vragen of ze aan de kant willen gaan, maar alles in mij wil vechten of vluchten.

En zo is het met alles. Ik moet ‘normaal’ doen. Ze moesten eens weten hoeveel werk het is om elk uur van elke dag te leven in een wereld waar ik de handleiding niet van heb gekregen. Hoe vermoeiend.

En dan hoor je vooral ook nog eens wat er niet goed gaat. Weet je, die handleiding, door wie wordt die eigenlijk geschreven? Wie bepaalt dat een winkelgang blokkeren minder erg is dan een bejaarde aan de kant duwen? Is dat de logica van de meerderheid? Iedereen kijkt met een andere bril naar situaties. Is mijn bril dan per se slechter dan die van een ander?”

Nick is niet de enige die worstelt met wat nu ‘normaal’ is. In de Wet verplichte ggz, worden gemeenten verplicht om onderzoek te doen naar meldingen van burens of familieleden over mensen die zich vreemd of gevaarlijk gedragen. Maar wat is vreemd, wat is de norm? Hoe gaan gemeenten dat afwegen?

Met welke bril kijk je?

Elke vorm van serieus onderzoek begint met vaststellen van je eigen normen. Je eigen (voor)oordelen, je eigen ervaringen, zodat je weet vanuit welke bril je kijkt. Zo zijn er nu al verschillen tussen provincies, steden en dorpen, instellingen en afdelingen. Behandelaren in de ggz kijken verschillend tegen je aan. Zo kreeg een man die in de ene kliniek rondliep met enkel een laken om zich heen een compliment dat hij was aangekleed. In een andere kliniek zou dat wellicht worden gezien als ‘ontremd gedrag’. Waar in de ene instelling met

je handen eten niet als een probleem wordt gezien, is het elders een overtreding van de huisregels waarin staat “we eten hier met mes en vork”. Op een stadsplein kan hard zingen een glimlach of geld opleveren van de omstanders, midden in een rustig dorpje kan hard zingen leiden tot het inschakelen van de politie.

Normaal genoeg?

Of, wat mezelf is overkomen. Je bent als pvp op de afdeling terwijl de overdracht plaatsvindt. Wanneer je de afdeling wilt verlaten houdt een nieuwe medewerker je tegen. “Wil je de afdeling af? Heb je vrijheden?” vraagt ze. “Eh, ja, ik ben de patiëntenvertrouwenspersoon”, antwoord je nog lachend. Dat blijkt helaas niet voldoende om haar te overtuigen. Je moet je poster met foto van het bord halen en dan wordt er gelachen: “Oh, in dat geval mag je weg”. Hoe bewijs je dat je normaal (genoeg) bent?

Isma is in de afgelopen tien jaar vier keer opgenomen geweest en zegt het mooi: “Als je eenmaal als patiënt wordt gezien mag je geen ochtendhumeur meer hebben, geen boosheid als een afspraak wordt verzet. Kortom, je moet een beter mens zijn dan alle anderen”. Een moeilijke opgave.

Middenweg

Het verzoek van de Nicks en Isma's van deze wereld aan de zorgverleners en de gemeenten luidt: Wees je bewust van het feit dat we allemaal met een andere bril en vanuit andere normen kijken. Vraag naar het waarom. Zoek de middenweg tussen wat ‘de maatschappij’ normaal vindt en de persoonlijke vrijheid...

Een bestuurder die voorheen altijd als psychiater werkte, vertelde me ooit dat één uitspraak hem altijd heeft geïnspireerd in zijn werk: “Communicatie is zo dicht mogelijk langs elkaar heen praten”. Laat de poging dichtbij te komen, elkaar te willen begrijpen, blijven bestaan tussen alle kaders en regels in, ook onder de nieuwe wet.

Als je eenmaal als patiënt wordt gezien, moet je een beter mens zijn dan alle anderen